



Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput VIII. Idem continuatur argumentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

aliquem contritionis vel amoris Dei eliciant. Hæretici Marcionis errores recitari audiens magnus sanctus Polycarpus exclamavit: *O Domine, in quam ætatem, in quodve me tempus reservasti, ut has blasphemias audirem?* Verum erantne istæ horribiliores, quam nonnullorum Casuistarum opiniones, qui liberum cuique docent in Christum credere vel non credere, si probabilitatis speciem quamlibet sequatur? Et mihi constat hæc paradoxa non ab omnibus doceri; at a probabilitatis doctrina illationes istæ necessario promanant, & jure ait Caramuel has omnino admitendas esse, si primum probabilitatis principium concedatur. Quod si ethnicis, ac mahometanis, qui simplicem fornicationem licitam putant, in infidelitate vel hæresi vivere licet, quousque illis videntur hæc probabiles; qui in iis degunt regionibus, ubi abominabiliora crimina, sicut olim Spartæ, absque scrupulo patrantur, tam detestabilia opera agentes minime peccabunt. Anne igitur probabilitas cunctis sceleribus viam pandit? quæ enim apta inter hæc duo reperiri potest diversitas, licitum id credere, licitumque id agere, quod probabile videatur?

C A P U T VIII.

Idem continuatur argumentum.

Compertum mihi est Casuistas recentiores plurimos opinari, licitum esse non modo probabilem opinionem sequi, sed minus etiam probabilem & minus tutam, tutiore ac probabiliore relicta. Mercorus doctus Dominicanus horum
octo.

octoginta ferme recenser; sed hujuscemodi Doctorum antiquior uno vix sæculo ante nos vixit (a). Veteres contra Scholastici omnes ad hanc usque laxitatem numquam pervenere, & ante illos sancti Patres de hac neque cogitarunt: Apostolorum doctrinam per traditionem ad se delatam secuti sunt. Magni isti viri dum Christianos ad divinam implendam legem hortabantur, eam implendi modum quoque docebant; quod si probabilem, vel minus probabilem opinionem sequi licitum esse existimassent, nonne hanc praxim homines docuissent? Sanctus Antoninus, sanctus Bonaventura, sanctus Thomas, Cajetanus, Scotus, Gabriel, Henricus Gandavensis, Comitulus Jesuita, Sotus, Navarrus, Corduba, Gerson, Joannes Major, aliique plures, qui novitatem hanc aperte damnant, opinionem in Ecclesia suo ævo receptam damnare ausine essent? Contraria ergo sententia, Ecclesiæ sententia censeri potest, quatuordecim seculorum traditione firmata, ab Auctoribus propugnata longe sanctioribus, doctioribus, ac fide dignioribus, quam novi isti, licet hi haud exiguo sint numero (b).

Joan

(a) Caramuel, Terillus, aliique Probabilismum Sæculo XVII. anteriorem, ac mundo coævum finxerunt, ipsamque Salvatorem Christum velut Probabilistam imperitis depinxerunt. Horum temeritatem Clemens XIII. compescuit, dum d. 26. Febr. 1761. *cei erroneam, & hæresi proximam* hanc damnavit propositionem: *Probabilismus Christo Domino summe familiaris fuit.*

(b) Vastissimum hodie Probabiliorismi est Regnum, Universo Lusitanicæ, Hispanicæ, ac Gallicæ Clero domi

Joannes Major, & Comitulus expresse docent in rebus moralibus haud spectandum Auctorum numerum, quorum primos alii veluti irrationalia pecora sequuntur; sed præ communi opinione illam sequendam, quam docent sex vel septem Auctores classici, qui accurate quæstionem

exa-

dominatur. Plerique Religiosi Ordines suis in scholis de illius nomine gloriantur. Ordo Prædicatorum in Capitulo generali 1656. Romæ celebrato Alumnos suos omnes Probabilioristas esse iussit. Idem Ordo Carmelitarum r. p. Constit. c. 22. Ordo Theatinorum Capit. Gen. 5. Ordo Trinitariorum Constit. c. 3. Ordo Franciscanorum strict. Observantiæ in Capit. Gen. 1762. Mantuæ habito, aliæque plures Regularium Congregationes pro suis statuerunt. *Probabilismum* (inquit P. Antoine S. J. Theologus Tract. de Conscient. prob. Resp. ad object. 15.) *Congregatio generalis 13. an. 1687. declaravit non esse doctrinam Societatis. Et S. Ignatius Societatis nostræ Institutor hanc prudentiæ regulam omnibus Societatis Professoribus præscribit, ut sequantur in quavis Facultate securiorem & magis approbatam doctrinam.* Constit. p. 4. c. 5. Constitutionem hanc gravissimam Alexander VII. P. Generali Goswino Nickel noviter suis inculcandam demandavit, eamque e Societate multi uti Rebellus, Comitulus, Blancus, Conzalez, Oliva, Vitelleschius, Bellarminus &c. ad amissim observarunt, dum junctis viribus contra Probabilismum, *christianæ Reipublicæ non minus, quam ipsi Societati perniciosum* calamos acuerunt. Ut quid gloriosa Confratrum obedientium vestigia premere diutius detrectant; qui obedientiam ceu præcipuam Societatis notam deprædicant?

examinant. Idem sacrae Litterae præcipiunt: *Ne sequaris turbam ad faciendum malum: nec in iudicio plurimorum acquiesces sententiæ, ut a vero devies (Exod. 23.).* Patres quicumque adversus hæreticos disseruere, nonne ad illorum refellendos errores hoc uno usi sunt argumento, accusantes nempe illos novitatis? Hoc Origenis libris sanctus Hieronymus objiciebat: *Cur post quadringentos annos nos docere niteris, quod antimescivimus? Cur profertur in medium; quod Petrus & Paulus edere noluerunt? Usque ad hunc diem sine hac doctrina mundus Christianus fuit.*

Sanctus Bernardus adversus Abaillardum scribens, qui periculosas contra Trinitatis mysterium Ethicamque Christianam novitates docebat, verba nobis suggerit, quæ ad recentiorum horum Casuistarum illuviem deplorandam sunt accommodatissima. *Volant libri (inquit Ep. ad Innocent. Pap. 189.) pro melle, vel potius in melle venenum passim omnibus propinatur; novum cuditur populis & gentibus Evangelium, nova proponitur fides, fundamentum aliud ponitur præter id quod positum est; de virtutibus & vitiis non moraliter, sed cuncta nobis in perversum, cuncta præter solitum, & præter quam accepimus, ministrantur.*

Magni hujusce Sancti verba hæc nonne adversus hosce recentiores Casuistas scripta videntur? De peccatis isti jam non loquuntur, sicut Patres nostri locuti sunt; novas reperere conditiones ad mortale committendum peccatum; de diligendo Deo præceptum subtilius docuere, ut
homi-

homines eo liberarent; novas afferendi jurandive formulas invenerunt, novas edidere doctrinas de modo audiendi Missam, divinique Officii recitandi; de adulterio, reliquisque impudicitis, de homicidio, de furto, de usura, de creaturarum amore, de terrenorum bonorum usu, de vindicta: nihil tandem in Ethica Christiana intactum reliquere, illamque adeo deformarunt, ut neque Apostoli, neque Sancti Patres eamdem modo agnoscerent. Ad illos igitur hæc sancti Bernardi adversus Abailardum verba convertamus (*Epist. ad Innoc. Pap. 160.*). *Tibi proinde sint quæ tua sunt; ego Prophetas, & Apostolos audio; obedio Evangelio; sed non Evangelio secundum Petrum: tu nobis novum condis Evangelium.*

Unitas nota est & character veritatis, quæ ab uno Deo proficiscitur. Sicuti una est fides, ita in ejus dogmatibus nulla potest esse diversitas. Sicuti una est Ecclesia, ita una est cum eadem communio, eademque in ipsa Sacramenta sumuntur. Doctores, quicumque docent, non licere minus probabilem, minusque tutam opinionem sequi, probabiliore ac tutiore relicta, hoc nituntur principio, numquam licere animam suam periculo exponere, illumque peccare mortaliter qui huic periculo eandem exponat. At probabilitatis Doctores diversimode loquuntur, diversis reguntur principiis, diversasque statuunt conclusiones.

Nonnulli dicunt generatim in omni re morali licitum esse sequi probabilem opinionem, quæ

tenuem habeat probabilitatem, & inter minus probabiles illam etiam eligere, quæ probabilitatem minimam habet.

Generalem hanc assertionem alii limitant, docentque licere minus probabilem sequi opinionem, dummodo evidens sit ejus probabilitas. Docent quoque tunc licitum esse minus probabilem opinionem sequi, quando secus proximi damnum vitari nequit.

Volunt aliqui minus probabilis opinionis usum in foro conscientiae esse permissum, non autem in foro fori.

Alii docent non licere minus probabilem opinionem sequi in Sacramentorum administratione, neque in iis, quæ ad fidem, aut commutativam justitiam pertinent; id est cum de proximi damno agitur. Aliqui tamen neque Sacramentorum administrationem, neque justitiam excipiunt.

Docent nonnulli ad consilii dumtaxat opera spectare probabiliorem opinionem sequi. Affirmant alii hoc neque præcepti esse neque consilii. Adfunt, qui putant minus probabilem esse sequendam, cum gravis infamia vel grave damnum vitari hoc pacto potest, aut cum damnum prudenter vitandum non imminet, si contraria opinio eligatur.

Nonnulli denique dicunt hanc propositionem: *Licitum est probabilem opinionem sequi*, esse tantum probabilem; alii vero verissimam esse affirmant. Neque inter Babelicam turrin ædificantes tanta fuit confusio, quam inter hos probabi-

babilitatis Doctores, qui ædificium construere velle videntur, quod homines a peccatorum diluvio servet, quo terra alluitur; quod numquam tamen poterunt perficere: imo vero Evangelii, veræque Moralis Christianæ aggeres demoliuntur, intra quos ruti degere homines possent.

At rationes illas perpendamus, quibus opinionem suam Doctores isti firmant, nempe minus probabilem minusque tutam opinionem licere sequi, tutiore ac probabiliore relicta; hujusque sententiæ imbecillitatem ac falsitatem demonstremus.

C A P U T IX.

*Quædam Probabilistarum diluuntur
Objectiones.*

Prima Casuistarum ratio, qua probare nituntur, licitum esse minus probabilem minusque tutam opinionem sequi, & probabiliorem tutioremque relinquere, hæc est, nulla nos lege compelli ad probabiliorem opinionem sequendam, quamvis in hoc major sita sit perfectio.

Rationi huic Sanctus Paulus respondet (1. Theff. 5.) *Quod bonum est, tenete: æmulamini charismata meliora*, clare insinuans Christiani hominis esse perfectionem semper quærere, & quidquid illi sit agendum, meliore pro virili modo agere: cumque omnia ejus opera in caritate sint facienda, si hic minus, plus ibi caritatis adesse videat, id illi esse eligendum, in quo majorem exercere possit caritatem. Verum aptior responsio est, non hic agi de majori perfectione, sed de æter-